

Statenfractie ChristenUnie
T.a.v. mevrouw A. Haga

Leeuwarden, 28 oktober 2015
Verzonden, 09 NOV. 2015

Ons kenmerk : 01253864
Afdeling : Stêd en Plattelân
Behandeld door : R. Deems / (058) 292 58 76 of r.deems@fryslan.frl
Uw kenmerk :
Bijlage(n) :

Onderwerp : beantwoording schriftelijke vragen over gaswinning Noordoost Fryslân

Geachte mevrouw Haga,

Uw schriftelijke vragen op grond van artikel 39 van het Reglement van Orde, binnengekomen op 12 oktober 2015, beantwoorden wij als volgt.

Bij uw vragen heeft u de volgende inleidende toelichting gegeven:

Nadat de bodem in Franeker en Harlingen mede door gaswinning ernstig is verzaakt lijkt nu ook Noordoost Fryslân te lijden te hebben onder de gaswinning door de NAM. In de NRC van 9 okt 2015 is te lezen dat inmiddels verschillende inwoners van Noordoost Fryslân (omgeving Moddergat) last hebben van bodemdaling en scheuren in de huizen.

Vraag 1:

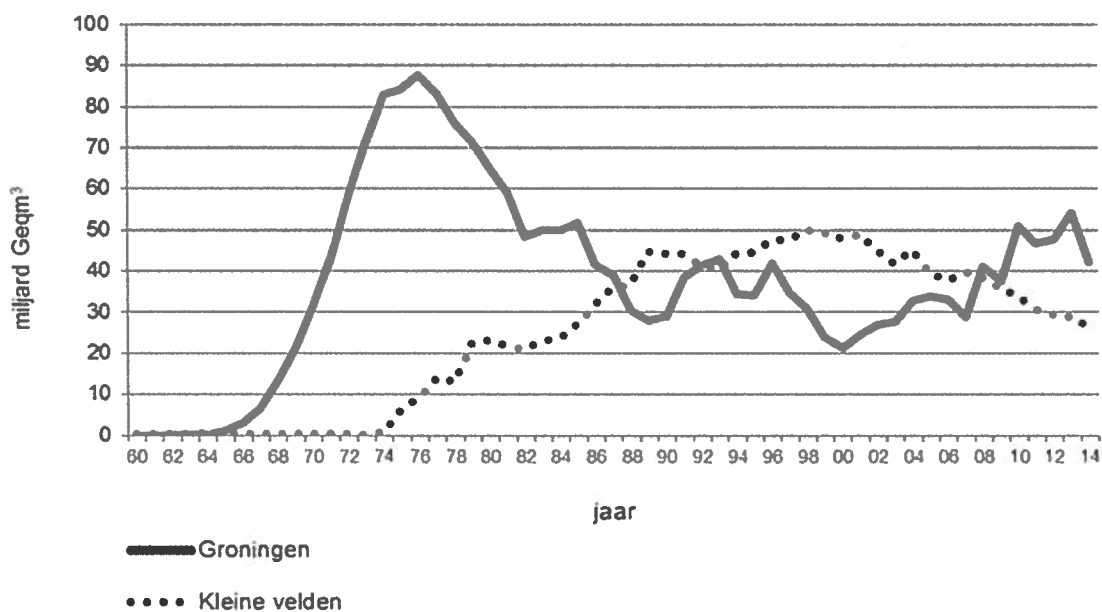
De ChristenUnie krijgt sterk de indruk dat nu de gaswinning in Groningen wordt teruggeschroefd er in Fryslân juist meer gas uit de bodem wordt gehaald. Wat is uw mening hierover?

Antwoord vraag 1:

Wij zijn van mening dat de aardgasproductie vanuit de kleine gasvelden in Fryslân niet is verhoogd als gevolg van de situatie in Groningen. Het productieniveau van de kleine gasvelden is afgestemd op de kenmerken van het gasveld en is afhankelijk van de technische mogelijkheden die de keten winning – transport – verwerking biedt. Dit samenspel is optimaal ingericht met als doel een efficiënte en bedrijfseconomisch gunstige winning. Hierdoor ligt er geen ruimte om de productie substantieel op te voeren. Sowieso is de aardgasproductie vanuit het Groningenveld van een heel andere orde grootte dan die van de kleine gasvelden.

De indruk kan wel ontstaan doordat gaswinningsbedrijven actief zijn met diverse projecten in Fryslân. Dit zijn echter ontwikkelingen die voortvloeien uit de bedrijfsstrategieën dan wel volgen uit verplichtingen vanuit de Mijnbouwwet en staan dus los van de beperking van de productie in Groningen.

Ter informatie hebben wij onderstaande figuur opgenomen, waaruit blijkt dat het niveau van de winning uit de kleine velden al langere tijd dalende is. Deze figuur is overgenomen uit de kamerbrief van 21 april 2015 van minister Kamp.

Deze daling zal zich de komende jaren voortzetten, zoals blijkt uit de rapportage Delfstoffen en Aardwarmte in Nederland 2014 van het ministerie van Economische Zaken (EZ). Hier staat dat de winning van aardgas uit de kleine velden voor 2015 is geraamd op 24 miljard m³Geq, terwijl deze in de komende jaren geleidelijk zal afnemen tot circa 7 miljard m³ Geq in 2039.

Vraag 2:

De ChristenUnie maakt zich grote zorgen dat Fryslân Groningen achterna gaat wat betreft aardbevingen en de scheuren in de huizen. Deelt u deze zorgen? Waarom wel/niet?

Antwoord vraag 2:

Het vorige college van gedupeerde staten heeft om een beter beeld te krijgen over mogelijk toegenomen risico's op aardbevingen begin 2013 aan Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) gevraagd om hun visie hierover te geven. Deze visie en de reactie van het vorige college daarop heeft u destijds ontvangen. Hierin staat dat Fryslân een regio is met een relatief gering aardbevingsrisico. Ook wat de sterkte van bevingen betreft. Dit beeld maakt dat wij ons geen grote zorgen maken over dat Fryslân Groningen achterna gaat. Wel zullen wij de ontwikkelingen op dit terrein goed in de gaten blijven houden. Wat betreft deze ontwikkelingen kunnen wij u melden dat momenteel door TNO voor alle kleine gasvelden op het Nederlandse vasteland een seismische risicoanalyse wordt uitgevoerd. De verwachting is dat de rapportage hierover eind 2015 aan Tweede Kamer zal worden verstuurd. Wij zullen de rapportage aan u toesturen, zodra wij deze hebben ontvangen.

Vraag 3:

Is voorafgaand aan de (uitbreiding) van de gaswinning in Noordoost Fryslan de 'huidige' situatie (van bodem en huizen) in beeld gebracht teneinde een nul-situatie te creëren? Hoe heeft dit onderzoek er precies uit gezien?

Antwoord vraag 3:

Er is geen nul-situatie van woningen vastgelegd. Wel worden bodemdalingsmetingen door mijnbouwbedrijven uitgevoerd, waarbij de gemeten daling afgezet wordt tegen de referentiesituatie (nul-situatie). Deze verplichting volgt uit de Mijnbouwwet. Als referentie worden bestaande dan wel nieuw aan te brengen peilmerken gebruikt. De meetopzet en het meetnet worden beschreven in het voor elke gaswinning verplichte meetplan. Doel hiervan is om bodemdaling door diepe oorzaken te meten en daarbij andere oorzaken van bodemdaling in het gebied uit te sluiten. Daarbij gelden voor de gaswinningen van de NAM ook verplichtingen uit de Overeenkomst Bodemdaling Aardgaswinning Fryslân. Onder andere om periodiek met waterpassingen een uitgebreide hoogtemeting over het gehele gaswinningsgebied uit te voeren.

Vraag 4:

Als er geen nul-situatie in Noordoost Fryslân is gecreëerd hoe kunnen de gevolgen voor de omwonenden dan gemonitord worden?

Antwoord vraag 4:

Zoals hierboven aangegeven wordt de daling van de bodem als gevolg van de gaswinning gemonitord, vergeleken met de referentiesituatie en getoetst aan de prognoses. Voorafgaand aan de gaswinning moet het ministerie van EZ als bevoegd gezag instemmen met het winningsplan, waarin onder andere de bodemdalingsprognoses zijn opgenomen. Onderdeel van de instemmingsprocedure is de beoordeling van de aard en omvang van de te verwachten schade (o.a. woningen) door specialistische adviseurs van de Minister (o.a. Staatstoezicht op de Mijnen en de Technische commissie bodembeweging). Door het uitvoeren van bodemdalingsmetingen en toetsing aan de goedgekeurde prognoses worden de gevolgen van de gaswinning gemonitord.

Vraag 5:

Bent u bereid om (als dat nog niet gebeurd is) alsnog, zo snel mogelijk, de huidige situatie (bodem en woningen) in Noordoost Fryslân in beeld te brengen, zodat de Friezen die komen te zitten met (toekomstige) schade niet in een eindeloze juridische strijd terecht komen? Wat kan de rol van de Provincie hierin zijn?

Antwoord vraag 5:

Nee. Dit behoort tot de verantwoordelijkheid van de gaswinningsbedrijven als veroorzaker van eventuele schade en het Rijk als verantwoordelijke voor vergunningverlening en het toezicht daarop. Wij zien het als onze verantwoordelijkheid om de zorgen van burgers bij de verantwoordelijke instanties en eventueel bij de landelijke politiek onder de aandacht te brengen. Vanuit de gemeenten in Noordoost Fryslân is een motie over gaswinning in de algemene ledenvergadering van de Vereniging van Friese Gemeenten (VFG) gebracht en aangenomen. Samen met VFG, gemeenten Dongeradeel en Leeuwarden geven wij (mede) uitvoering aan deze motie. Hiermee willen wij bereiken dat de burgers na beëindiging van de gaswinning niet met de lasten achterblijven.

Vraag 6:

Welke (andere) maatregelen neemt u om te voorkomen dat de inwoners van Fryslân in dezelfde situatie terecht komen als de inwoners van (Oost-)Groningen door de gaswinning door de NAM?

Antwoord vraag 6:

Wij nemen zelf geen maatregelen. Zoals bij de beantwoording van vraag 5 aangegeven ligt deze verantwoordelijkheid niet bij ons. Wij vinden het belangrijk dat, mocht onverhoopt schade optreden, degene met schade niet terechtkomt in ingewikkelde juridische procedures. Vandaar dat wij pleiten voor omkering van de bewijslast, zoals wij in het Coalitietakkoord hebben opgenomen.

Vraag 7:

Welke mogelijkheden heeft Provincie Fryslân om de gaswinning in Noordoost Fryslân stop te zetten?

Antwoord vraag 7:

Geen. De provincie heeft geen zeggenschap over en bevoegdheden ten aanzien van aardgaswinning. Dit valt onder de Mijnbouwwet en daarvoor is het Rijk bevoegd. Ook voor de meeste overige vergunningen en toestemmingen is het Rijk bevoegd gezag. Bovendien beschikt het Rijk over doorzettingsmacht om decentrale overheden te overrulen.

Vraag 8:

Bent u bereid om, binnen uw mogelijkheden, alles te doen om de gaswinning in Noordoost Fryslân stop te zetten (teneinde verdere schade voor omwonenden te voorkomen)?

Antwoord vraag 8:

Zoals bij de beantwoording van vraag 7 aangegeven hebben wij het niet in onze macht om gaswinningen te stoppen. Wij zetten ons in om ons standpunt over gaswinning bij alle betrokkenen onder de aandacht te brengen. Dit doen wij door op formele (wettelijke adviezen) en informele momenten ons standpunt naar voren te brengen. Belangrijk hierbij is het gegeven dat wij niet over gaswinning gaan en het uiteindelijk ook niet kunnen tegenhouden.

Vraag 9:

Op welke wijze worden omwonenden van de gasput Moddergat gecompenseerd voor geleden schade?

Antwoord vraag 9:

Voor zover ons bekend is geen sprake van compensatie van omwonenden van de gaswinning Moddergat. Mocht er schade optreden als gevolg van de gaswinning, dan is volgens het Burgerlijk Wetboek de mijnbouwexploitant aansprakelijk voor die schade. Omwonenden kunnen mijnbouwschade claimen bij de NAM.

Vraag 10:

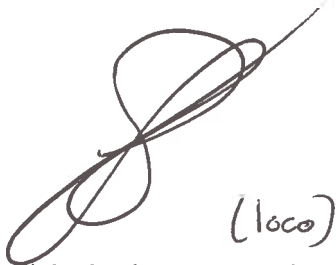
Hoe voorkomt u dat de NAM op andere plekken in Fryslân de gaswinning uitbreidt?

Antwoord vraag 10:

Zie de beantwoording van de vragen 7 en 8.

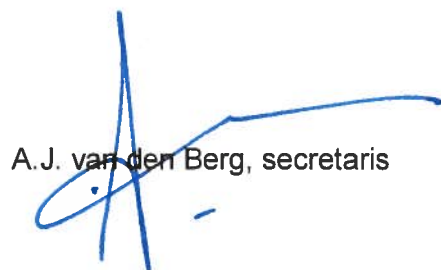
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

(loco)

J.A. Jorritsma, voorzitter

A.J. van den Berg, secretaris